

Talousarvioehdotus 2026

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

Selvitysosa: Tilastokeskus kerää ja yhdistää tiedot tietovarannoiksi ja jalostaa niistä tilastoja ja tietotuotteita yhteiskunnallista päätöksentekoa varten ja asiakkaiden hyödyksi. Tilastokeskus kehittää tilastotoimea yhteistyössä muiden tilastoja tuottavien viranomaisten kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti sekä edistää toiminnallaan tilastojen ja muun tiedon eettistä ja monipuolista hyödyntämistä yhteiskunnassa.

Toimialan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

- Tilastot, tietoaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja
- Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin
- Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtoisempää
- Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa
- Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa.

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 53 766 000 euroa¹.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen
- 3) enintään 900 000 euroa tutkijapalvelujen maksullisen toiminnan hintatukeen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

¹ Kehys on Kehys 2025–2028, kehyspäättös 25.4.2024, jossa ei ole mukana 1 166 000 euron suuruinen lisäleikkaus.

TK/313/02.00.00/2025

9.4.2025

Selvitysosa:

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

	2024 toteuma	2025 tavoite	2026 tavoite
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana, kpl	137	125	125
Oikea-aikaisten julkistusten osuus, %	96	≥96	≥92
Virheettömien julkistusten osuus, %	91	≥93	≥90
Tutkijapalveluiden käyttäjätunnusten määrä vuoden lopussa, kpl	1 507	1400	1 300
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, %	57	>60	>63
Henkilöstövoimavarojen hallinta ja kehittäminen			
Sairauspoissaolot, pv/htv	7,1	<9	<9
Työtyytyväisyysindeksi, 1–5 VMBaro	3,75		

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2024	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Bruttomenot	67 007	66 212	66 466
Bruttotulot	12 287	12 700	12 700
Nettomenot	54 720	53 512	53 766
Siirtyvät erät			
siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 175		
siirtynyt seuraavalle vuodelle	10 796		

TK/313/02.00.00/2025

9.4.2025

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat (1 000 euroa)
Liiketaloudellisesti hinnoiteltu maksullinen toiminta pl. hintatuettu osa

	2024 toteuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys*
Maksullisen toiminnan tuotot			
- suoritteiden myyntituotot	7 126	7 260	6 500
- muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 126	7 260	6 500
- tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	7 126	7 260	6 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
- erilliskustannukset	2 008	2 500	2 000
- osuus yhteiskustannuksista	3 277	3 700	3 300
Kustannukset yhteensä	5 285	6 200	5 300
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	1 841	1 060	1 200
Kustannusvastaavuus, %	134,8	117,1	122,6

* Tuloihin liittyy merkittävää epävarmuutta. Vuoden 2026 tuottojen arvioinnissa on noudatettu varovaisuusperiaatetta ja liikeliiketaloudellisesti hinnoiteltujen maksullisten (pl. hintatuettu osa) tuottojen arvioidaan laskevan noin 10 prosenttia. Tutkijapalveluiden tuottoja (hintatuetut ja julkisoikeudelliset) nostavat hintojenkorotukset, joiden on arvioitu näkyvän käyttäjämäärien vähenemisenä. Tavoitteena on lisätä tuottoja, mutta yleinen taloudellinen tilanne, erityisesti julkisen hallinnon toimijoiden määrärahaileikkaukset, saattavat supistaa tuloja.

TK/313/02.00.00/2025

9.4.2025

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat (1 000 euroa)
Hintatuettu liiketaloudellisesti hinnoiteltu maksullinen toiminta

	2024 toteuma*	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
- suoritteiden myyntituotot	2 751	3 000	3 500
- muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 751	3 000	3 500
- tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	2 751	3 000	3 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
- erilliskustannukset	2 873	3 100	2 900
- osuus yhteiskustannuksista	2 372	2 400	2 400
Kustannukset yhteensä	5 245	5 500	5 300
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	-2 494	-2 500	-1 800
Kustannusvastaavuus, %	52,4	54,5	66,0
Hintatuki*	0	100	0
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	52,4	55,6	66,0

* Hintatukea olisi voinut käyttää 122 tuhatta euroa vuonna 2024. Kirjataan vuonna 2025.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat (1 000 euroa)
Julkisoikeudelliset suoritteet

	2024 toteuma	2025 varsinainen talousarvio	2026 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
- suoritteiden myyntituotot	261	340	300
- muut tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	261	340	300
- tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	0	0	0
Tuotot yhteensä	261	340	300
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
- erilliskustannukset	117	150	100
- osuus yhteiskustannuksista	251	190	200
Kustannukset yhteensä	368	340	300
Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)	-107	0	0
Kustannusvastaavuus, %	70,9	100,0	100,0

TK/313/02.00.00/2025

9.4.2025

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuottavuustoimenpiteet (HO 2023), lisäys vuoteen 2024 verrattuna	-300
Lisäleikkaus 2025, vastaava puuttuu vuodelta 2026*	554
Yhteensä	254

2026 talousarvio*	53 766 000
2025 talousarvio	53 512 000
2024 tilinpäätös	54 720 000

* Talousarvion 2026 pohjana on kehyspäätös 2026–2028, 25.4.2024

Toimintamenomomentti:

28.30.01

Talousarvioehdotus 2026

(1 000 euroa)	2024 toteuma	2025 arvio	2026 arvio
Henkilöstökulut	47 283	47 100	46 300
Toimitilavuokrat	2 864	2 900	2 100
Palvelujen ostokulut	15 401	15 500	15 600
Muut kulut	2 841	2 900	3 000
Investointimenot	-	-	-
Bruttomenot	68 389	68 400	67 000
Maksullisen toiminnan tuotot	10 138	10 800	10 300
Muut tuotot	2 152	2 200	2 200
Bruttotuotot	12 290	13 000	12 500
Nettokäyttö/-käyttöarvio	56 099	55 400	54 500
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	12 175	10 796	8 908
TP/TA/TAE/Kehys	54 720	53 512	53 766
Käytettävissä yhteensä	66 895	64 308	62 674
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	10 796	8 908	8 174

* Talousarvion 2026 pohjana on kehyspäätös 2026–2028, 25.4.2024. Ei sisällä leikkausta 1 166 t€.

TK/313/02.00.00/2025

9.4.2025

Asiamuutokset

Järjestys-nro	Momentti	Momentin nimike	Ehdotus ja asian perustelu	2026 määrärahaehdotus
1	28.30.01	Tilastokeskuksen toimintamenot	Stokastisen väestöennusteen kehittäminen: Väestöennusteen parantamista epävarmuuden huomioivaksi väestön nopeiden muutosten vuoksi ehdotetaan väestöpoliittisen ohjelman valmistelutyöryhmän raportissa.	230 000
2	28.30.01	Tilastokeskuksen toimintamenot	SISU-mikrosimulointimallin uudistaminen: tavoitteena on mm. säästää lisenssikuluja muuttamalla mallin käytettävä ohjelmointikieli, tehostaa mallin ylläpitoa ja parantaa mallin toimivuutta mahdollistamalla kuukausiaineistojen käytön.	500 000
3	28.30.01	Tilastokeskuksen toimintamenot	Tilastokeskus ehdottaa, että hintatuen kirjaus poistetaan ja tämä kirjataan yhdeksi toimeksi, jolla Tilastokeskus toteuttaa hallituksen päättämää toimintamenomäärärahavähennystä vuonna 2026.	
4	28.30.01	Tilastokeskuksen toimintamenot	Puretaan Haahtela Oy:n kanssa tehty aineistonhankintasopimus ja sopimuksen purkamisella saatu säästö n. 950 000 euroa katsotaan osaksi Tilastokeskuksen säästötoimenpiteitä vuonna 2027.	

Liite 1. Stokastinen väestöennuste

Tilastokeskus esittää 230 000 euron lisäystä stokastisen väestöennusteen kehittämiseksi.

Väestöpoliittisen ohjelman valmisteluryhmän muistio ”Toimenpiteitä lapsitoiveiden tukemiseksi ja syntyvyyden kohentamiseksi” luovutettiin Sosiaali- ja terveysministeriölle 26.3.2025 ja julkaistiin verkossa 31.3.2025. Muistiossa väestöpolitiikan ja syntyvyyden koordinaation ja tietopohjan vahvistaminen on nostettu yhdeksi syntyvyyden koordinaatiota ja väestöpoliittista keskustelua sekä päätöksentekoa tukevista toimista. Väestöennusteen pohjalla olevan syntyvyyden, kuolleisuuden sekä muuttoliikkeen nopeissa muutoksissa ennustamisen mallin uudistaminen ja frekvenssin nopeuttaminen on tarpeellista ennusteen hyödyntämisen näkökulmasta.

Perustelumuistio

Väestöennusteet perustuvat nykyään kolmen vuoden välein tehtävään deterministiseen malliin, jonka keskeisin puute on poikkeuksellisten väestömuutosten ja epävarmuuden huomiotta jättäminen. Ehdotetut stokastiset mallit tuottavat mahdollisten tulevaisuuksien todennäköisyysjakauman, jonka avulla voidaan arvioida kehityksien todennäköisyyksiä. Nopeasti tapahtuvat poikkeukselliset muutokset korostavat tarvetta aiempaa useammin päivittyville väestöennusteille.

Ehdotetut toimenpiteet

- Väestöennustamisen mallia kehitetään epävarmuutta huomioivaan suuntaan. Tavoitteena on luopua puhtaasti deterministisestä mallista koko maan ennusteissa ja siirtyä ensisijaisesti käyttämään stokastisia mallinnuksia.
- Väestöennusteiden osalta tavoitteena on koko maata koskevan vuosittaisen stokastisen ennusteen tuottaminen täydentämään determinististä ennustetta.
- Väestöennusteiden kehittämisen tueksi perustetaan asiantuntijaryhmä, tavoitteena on tuottaa uudistettu ennuste viimeistään vuonna 2027.
- Väestöennusteen tuotannosta ja julkistamisesta vastaa jatkossakin Tilastokeskus (SVT-tilasto).
- Väestöennusteiden kehittämisen ja tuotannon näkökulmasta on oleellista varmistaa Tilastokeskukselle riittävä rahoitus stokastisen väestöennusteen tuottamiseen sekä rahoitus sen kehittämisvaiheeseen. Väestöennusteiden kehittämisen ja tuotannon rahoitusta koskevat mahdolliset lisärahoituspäätökset tehdään normaalissa talousarvioprosessissa.

Rahoitustarve

Väestöennusteiden kehittäminen ajoittuu vuosille 2025–2026. Tuotannon pysyvä rahoitustarve on 110 000 euroa vuodessa.

1 000 €	2025	2026	2027
Kehittäminen	100	230	-
Tuotanto	-	-	110
Yhteensä	100	230	110

Tausta

Väestöpolitiikan olennainen tietopohjan osa on väestöennusteet, jotka muodostavat keskeisen perustan yhteiskunnan pitkän aikavälin suunnittelulle ja päätöksenteolle. Ne tarjoavat arvion väestön määrän ja rakenteen kehityksestä, mikä mahdollistaa resurssien kohdentamisen tehokkaasti vastaamaan tulevia tarpeita esimerkiksi julkisten palveluiden osalta. Talouden näkökulmasta väestöennusteet ovat välttämättömiä työvoiman saatavuuden, eläkejärjestelmien kestävyys, julkisten palvelujen rahoituksen ennakkoinnissa ja julkisen talouden kestävyyslaskelmissa.

Väestöennusteiden avulla varmistetaan, että yhteiskunta voi vastata väestöllisiin muutoksiin oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Väestöennusteen osalta Suomessa koko maata koskevia väestöennusteita on tehty kolmen vuoden välein Tilastokeskuksen toimesta 1930-luvulta lähtien ja alueellisia ennusteita 1960-luvulta lähtien. Ennusteiden pohjalla on deterministinen malli.

Deterministisen mallin keskeiset puutteet liittyvät epävarmuuden huomiotta jättämiseen. Deterministinen ennuste osoittaa väestökehitystä, joka on luvassa, jos viimeaikainen väestökehitys jatkuisi muuttumattomana seuraavat vuosikymmenet. Kyse on myös niin sanotusta pistemäisestä ennusteesta, joka antaa yhden ennustetun arvioin tulevasta väestönkehityksestä. Stokastiset väestöennusteet tuottavat aiemman väestökehityksen perusteella todennäköisyysjakauman, jonka avulla voidaan arvioida kuinka todennäköisiä eri tulevaisuudennäköymät ovat.

Kaikissa väestökehityksen osatekijöissä on ollut poikkeuksellista kehitystä viime vuosina. Syntyvyys on laskenut 2010-luvun alusta lähtien nopeasti: vielä vuonna 2010 kokonaishedelmällisyysluku oli 1,87 lasta naista kohden, vuonna 2023 enää 1,26. Kuolleisuus kasvoi koronapandemian vuoksi vuonna 2022 eniten yli 60 vuoteen, vaikkakin on myös palautunut melko nopeasti. Samaan aikaan nettomaahanmuutto on kasvanut ennätyksellisen suureksi: kun vuoteen 2020 asti nettomaahanmuutto oli kaikkina vuosina alle 20 000, vuonna 2022 se oli yli 34 000 ja vuonna 2023 lähes

58 000. Vuoden 2023 nettomaahanmuuttoa kasvattivat Venäjän hyökkäyssodan vuoksi Suomeen saapuneet ja kotikunnan saaneet ukrainalaiset (lähes 20 000), mutta myös etenkin Aasiasta maahanmuutto on kasvanut viime vuosina voimakkaasti.

Poikkeuksellinen kehitys on lisännyt tulevan kehityksen ennustamisen epävarmuutta. Tämän vuoksi epävarmuuden huomioivat stokastiset väestöennusteet ovat aiempaa tärkeämpiä päätöksenteon näkökulmasta. Ne tuottavat mahdollisten tulevaisuuksien todennäköisyysjakauman, jonka avulla voidaan arvioida kehityksien todennäköisyyksiä. Nopeasti tapahtuvat poikkeukselliset muutokset korostavat tarvetta aiempaa useammin päivittyville väestöennusteille.

Liite 2. SISU-mikrosimulointimallin uudistaminen

Tilastokeskus esittää 500 000 euron lisäystä SISU-mikrosimulointimallin uudistamiseen.

Perustelumuistio

Tilastokeskuksen ylläpitämä SISU-mikrosimulointimalli on rakennettu usean eri mikrosimulointimallin pohjalta SAS-ohjelmointikielellä ja käyttämään vuosipohjaisia aineistoja. Mallin rakenteen suunnitteluvaihe on tehty vuosina 2010–2011. Mallin vanhanaikainen rakenne hidastaa mallin ylläpitotyötä ja vuosipohjaisten aineistojen käyttö rajoittaa mahdollisuuksia kehittää mallia tarkemmaksi lainvalmistelua ja vaikutusarviointia varten. Valtiontalouden säästöjen toteuttamiseksi Tilastokeskus on päättänyt siirtyä kustannussyistä pois kaupallisen SAS-ohjelmiston käytöstä, minkä takia myös SISU-malli tulee siirtää pois SAS:sta. Lainvalmistelun ja päätöksenteon tarpeisiin vastaavaa laajempaa kehitystyötä ei ole mahdollista toteuttaa SISU-malliin ennen SAS:sta luopumista.

SISU-mikrosimulointimallin uudistus -projektissa malli muutetaan R-kielellä toimivaksi sekä uudistetaan sen rakennetta niin, että mallin ylläpito on tehokkaampaa. Lisäksi uusi rakenne mahdollistaa mallin kehittämisen kuukausipohjaisilla aineistoilla toimivaksi, mikä parantaa mallin tarkkuutta ja käytettävyyttä lainvalmistelussa sekä vahvistaa päätöksenteon tietopohjaa. R-kielinen malli myös pienentää mallin kustannuksia SAS-lisenssimaksujen poistuessa, helpottaa uusien käyttäjien malliin perehtymistä sekä helpottaa osaavien työntekijöiden rekrytointia Tilastokeskukseen sekä mallin käyttäjien rekrytointia asiakasorganisaatioihin.

Tilastokeskuksen nykyisessä taloustilanteessa mallin uudistusta ei ole mahdollista toteuttaa ilman lisärahoitusta.

Liite 3 Hintatuen kirjauksen poisto

Ehdotetaan, että hintatuen kirjaus (900 000 euroa) poistetaan ja tämä kirjataan yhdeksi toimeksi, jolla Tilastokeskus toteuttaa hallituksen päättämää toimintamenomäärärahaa vuonna 2026.

Liite 4 Aineistonhankinta Haahtela Oy:ltä

Tilastokeskus hankkii tällä hetkellä Haahtela Oy:ltä aineistoa Valtiovarainministeriön kiinteistöverohanketta varten. Tilastokeskuksen budjettiin on saatu 970 000 € vuosittain vuodesta 2020 alkaen, tällä hetkellä sopimuksen hinta on noin 1 020 000 € vuodessa. Tilastokeskus ehdottaa sopimuksen purkamista, ja että sopimuksen purkamisella saatu säästö, noin 950 000 €, katsottaisiin osaksi Tilastokeskuksen säästötoimenpiteitä. Sopimus tulee purkaa heinäkuussa 2025, jotta säästöt voidaan kohdistaa vuodelle 2027. Koko sopimushintaa ei voida katsoa säästöksi, sillä Tilastokeskus tarvitsee osaa sopimuksen sisältämistä tiedoista omaan tilastotuotantoonsa joltain toimijalta.

Liite 5. KTMT

Tilastokeskus on saanut Valtiovarainministeriön päätöksellä (VN/7518/2024) käyttö- ja kirjausoikeuden Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen järjestelmähankkeelle 2.0 (KTMT 2.0) vuosille 2024 ja 2025 määrärahaan 28.70.20. Päätöksessä todetaan, että vuosille 2026 ja 2027 määräraha myönnetään ehdollisena (2026: 1 845 000 euroa ja 2027: 1 790 000 euroa). Vuosien 2026 ja 2027 osalta määrärahan saaminen on edellytys KTMT 2.0 hankkeen menestyksekkäälle toteutukselle. Mikäli KTMT 2.0 hanke viivästyisi, ei Suomi pystyisi tulevaisuudessa tuottamaan EU-asetusten vaatimusten mukaisia kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen tietoja.

Liite 6. Tuki Ympäristötilinpidon asetuksen (EU) N:o 691/2011 laajennuksen aiheuttamat lisäresurssitarpeet Suomen ympäristökeskukselle

Tilastokeskus tukee Suomen ympäristökeskusta sen ehdotuksessa lisärahoitukseksi osalle ympäristötilinpitoa.

Tilastokeskus vastaa ekosysteemitilinpidon moduulin raportoinnista EU:lle. Osa tilastotuotantoon soveltuvista ekosysteemien laajuuden ja tilan aineistoista on Suomen ympäristökeskuksessa (Syke). Syken aineistot eivät sellaisenaan sovellu tilastotuotannon pohjaksi, vaan aineistoja pitää käsitellä ja yhdistellä tilastoasetuksen vaatimusten täyttämiseksi. Syke on arvioinut lisärahoitustarpeeksi 66 000 euroa vuonna 2026 (henkilöstökustannuksia) ja 250 000 euroa vuonna 2029.

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av document
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case

TK/313/02.00.00/2025

Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen valmistelu
valtiovarainministeriön hallinnonalalla VN/4003/2025

Asiakirja / Dokument / Document

TK/313/02.00.00/2025-2

TKn TAE 2026

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures